Ὅλη μου ἡ προσοχὴ ἔπεσε σ' ἀφτήνε. Λησμόνησα τὴ συντροφιὰ ποὺ εἶχα δίπλα μου.

Κείνη φαίνεται πὼς πείσμωσε, γιατὶ τῆς φάνηκε πὼς τὴν περιφρονοῦσα. Καὶ περίμενε τὴν κατάλληλη στιμὴ νὰ μ' ἐγδικηθεῖ.

Σάφνου, ὅταν ἡ ἀλυσσιδίτσα ἔκανε βόλτες στὸν ἀγέρα, κρατουμένη ἀδύνατα ἀπὸ τὴν ἄκρη στὰ δυὸ δάχτυλα, περνάει σὰν ἀστραπὴ τὸ χεράκι της τὸ ἁπαλὸ ἀπὸ τὸν ὦμο μου, βάζει τὸ ἄλλο ἐμπρός μου, μοῦ πιάνει τὸ χέρι, μοῦ παίρνει τὴν ἀλυσσιδίτσα... Λὲς καὶ μὲ ξαρμάτωσε!...

— Οὔφ! πιὰ καὶ σὺ δὲν ὑποφέρεσαι μὲ τὴν ἀλυσσιδίτσα σου!... δὲ λὲς τίποτε;...

Γέλασα.—«Τί νὰ πῶ;....»

Πέρασαν λίγες στιμές. Ἔπεσα πάλι στὴ σιωπή. Λὲς κι' ἄρχισα νὰ νυστάζω....

Ἔσκυψα λίγο τὸ κεφάλι μου καὶ τ' ἀκούμπησα στὸ χέρι μου, ποὺ στηρίζουνταν στὸ δεξί μου γόνατο.

Τότες δὲ χάνει καιρὸ ἐκείνη καὶ μοῦ χώνει τὴν ἀλυσσιδίτσα στὸ σβέρκο...

—Οὔφ! Μ' ἐπάγιασες.... Μὲ κρύωσες....

—Χά, χά, χά ! τὰ γέλια της σκορπίστηκαν στὸ σαλονάκι, ποὺ λὲς κι' ἀφτὸ ἄρχισε νὰ γελάει τώρα... Μιὰ ἀχτῖδα γήλιου ἀπὸ τὸ λιοβασίλεμμα, ξέφυγε ἀπὸ τὶς κάτασπρες κουρτίνες καὶ μπῆκε μέσα....

Γέλασα κ' ἐγώ. Τὸ γέλιο της τ'ἀκολούθησαν τὸ σαλονάκι κ' ἐγώ... Τί δύναμη πούχε τὸ χρυσόηχο γελάκι της!

Ἡ ἀλυσσιδίτσα ἔμεινε πιὰ δική μου. Τί σκέφτηκα κ' ἐγὼ ποὺ τὴν ἔβγαλα ἀπὸ τὸ σβέρκο μου; Νὰν τῆς τὸ πλερώσω μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα, ἀφτὸ ποῦ μοῦ καμε.

Δὲν ἔχασα καιρό. Ὠπλίστηκα μὲ δύναμη Ἡρακλῆ! μ' ἀπόφαση Ναπολέονται! καὶ σὲ μιὰ στιμὴ ἀφηρημάδα της, τῆς τὴν ἔρριξα στὸν κατάλεφκο σβέρκο της.

Γέλασε τώρα πιὰ ὅσο μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε δυνατά. Γέλασε μὲ τὴν καρδιά της σὰ νἄλεγε· — Σέφερα στὸ πεδίο τοῦ παιχνιδιοῦ, ἀπὸ τὸ πεδίο τῆς σοβαρότης καὶ τῆς σωπῆς!...

Γέλασα πάλι κ' ἐγώ. Πολέμησε νὰ τηνὲ βγάλει ἀπὸ τὴν πλάτη της. Μὰ γὼ φάνηκα πιὸ θαρρετὸς ἀπ' ἀφτήνε· δὲν τὴν ἄφινα νὰ τηνὲ βγάλει· ἔπιασα τὰ χεράκια της καὶ τῆς εἶπα·

— Ὄχι! θὰ μείνει κεῖ, γιὰ νὰ σὲ κρυώσει, νὰ τιμωρηθεῖς!... Νὰ δεῖς, τὸ ξανακάνεις ἄλλη φορά!

Ἀφτὴ ξακολούθαε νὰ γελάει ἀντὶς νὰ μοῦ δώσει ἄλλη ἀπάντηση. Δός του γέλια μὲ τὸ σακκί...

Ἀγωνίζονταν μονάχα νὰ μπορέσει νὰ ξεφύγει τὰ χέρια της ἀπὸ τὰ δικά μου καὶ νὰ τηνὲ βγάλει. Μὰ τοῦ κάκου. Κοκκίνησε τὸ προσωπάκι της ἀπὸ τὸ πάλεμμα.

Ἀκόμα γέλαε...

Ἄναψα κ' ἐγώ. Γέλαγα κ' ἐγώ. Κ' ἐκεῖ ποὺ ἀγωνιζότανε νὰ πάρει τὰ χεράκια της ἀπὸ τὰ δικά μου, ἕνα φιλάκι πεταχτό, κλέφτικο, μὰ ζωηρό, ἄφισα στὸ λευκὸ δέρμα τους...

Γέλασε πάλε...

Τὸ φιλάκι σὰν ἀστραπή, πετάχτηκε λὲς ἀπὸ κεῖ καὶ πῆγε στὰ χειλάκια της. Ἑνώθηκαν τὰ χείλη μας κι' ἀφῆκαν ἕνα ζωηρὸ κρότο, ἕνα φιλὶ χτυπητό...

«Λιγώθηκα!...» μουῦπε τότες κ' ἔγυρε τὸ κεφάλι της στὴν ἀγκάλη μου. Τὴν ἄφισα ν' ἀκκουμπήσει λιγωμένος κ' ἐγώ... Ἔβαλα μονέχα τὸ χέρι μου στὰ ὀλόμαβρα μαλλιά της, τ' ἀπαλὰ σὰ μετάξι καὶ τὰ χάδεβα...

Πέρασαν λίγες στιμές... Σηκώθηκε... Μὲ κοίταξε ἄφωνη, σὰ ζαλισμένη...

Σηκώθηκα. Πῆρα τὸ καπέλλο μου, νὰ φύγω. Τῆς ἔδωσα τὸ χέρι. Σύγκαιρα ἀνταλλάξαμε κι' ἄλλο φιλί...

.... Ἡ ἀλυσσιδίτσα εἶταν ἡ ἀρραβώνα μας.... Ἡ πιὸ σωστή, ἡ πιὸ καλὴ κ' ἡ πιὸ τίμια... Ἂν ἀρχινάγαμε ἀπὸ λόγια, ποιός ξέρει τί ψέματα καὶ τί δόλοι θἄδιναν καὶ θἀπαιρναν....

Ἡ ἐκμυστήρεψη τοῦ ἔρωτά μας γίνηκε μὲ τὴν σωπή. Τὸ ἀποτελεσματικό του ἀκολούθημα γίνηκε μὲ τὴν ἀλυσσιδίτσα, τὸ σύμβολο τῆς Ἕνωσης. Τὸ ἀληθινὸ βεβαια.

.... Τηνὲ φυλάω γιὰ κειμήλιο!... Δὲν ἔχω δίκιος ... Κι' ἀφτὴ θέλει νὰ τηνὲ βλέπεα πάντοτες στὰ χέρια μου. Ἔχει ἄδικο;....

ΝΕΔΟΝΤΑΣ

ΑΡΘΡΟ ΣΤΗ ΜΙΧΤΗ

Ἡ «Ἀκρόπολη» εἶχε τὴν καλωσύνη, μόλις εἶδε τὴν εἰκόνα τοῦ Λέαντρου Παλαμᾶ στὸ περασμένο φύλλο, νὰ μᾶς τὴ ζητήσει, καθὼς καὶ μιὰ σημειωσούλα γιὰ τὸ συνεργάτη μας. Ὅσο γιὰ τὴν εἰκόνα εἶταν εὔκολο τὸ πρᾶμα, ἀλλὰ ἡ σημειωσούλα εἶχε καὶ τὶς δυσκολίες της, γιατὶ ἡ «Ἀκρόπολη» τὴν ἤθελε ἢ στὴν *καθαρεύουσα* ἢ στὴ *μιχτή*, σὲ μιὰ δηλ. ἀπὸ τὶς δυὸ αὐτὲς ξένες γλῶσσες ποὺ δὲν τὶς ξέρει, καὶ φυσικὰ δὲν τὶς γράφει κανένας συνεργάτης τοῦ «Νουμᾶ». Ἔπρεπε ὅμως νὰ γίνει καὶ τὸ χατίρι τῆς ἀγαπημένης «Ἀκρόπολης», κ' ἔτσι ὁ δοῦλος σας ἀποφάσισε νὰν τὴ γράψει, καὶ μάλιστα στὴ *μιχτὴ* ἢ *μιοῆ*, καθὼς τὴ θέλει ὁ Ψυχάρης.

Μὰ πῶς νὰν τὴ γράψει; Ὁ Σταθόπουλος ποὺ τὸν εἶδε νὰ ἱδρώνει καὶ νὰ ξεϊδρώνει στὸ γραφεῖο τῆς «Ἀκρόπολης» ὅσο νὰ τραβήξει μιὰ γραμμή, τονὲ λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε·

— Θέλεις νὰ γράψεις τὴ Μιχτή; εὔκολο πρᾶμα! ξέχασε πὼς ὑπάρχει γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς κι ἀμέσως τὴ γράφεις, δίχως τὸν παραμικρὸ κόπο!...

Νά λοιπὸν τὸ μυστικὸ τῆς Μιχτῆς, ποὺ τόσον καιρὸ τὸ ζητοῦμε· τὸ ἀνακάλυψε ὁ Σταθόπουλος· *γλώσσα* δηλ. *ποὺ δὲν ἔχει καμιὰ γραμματική*, κι ἀξίζει ὁ λόγος τοῦ ἔξυπνου χρονογράφου νὰ μείνει γιὰ ὁρισμός της.

Ἡ σημειωσούλα λοιπὸ γράφτηκε ὅπως ὅπως, σύφωνα μὲ τὴ συνταγὴ τοῦ Σταθόπουλου, καὶ ἡ «Ἀκρόπολη» δημοσιεύοντάς την ἔγραψε σ' ἄλλη σελίδα τὴν ἀκόλουθη παρατήρηση·

.. .. Καὶ ὁ μὲν Ταγκόπουλος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ὡραία σιλουέττα τοῦ μικροῦ Λεάνδρου Παλαμᾶ εἶναι γραμμένη εἰς τὴν..., καθαρεύουσα καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑσίαν αὐτὴν ποῦ ἔκαμε.

Οἱ δὲ ἀναγνῶσταί μας τί λέγουν;

Ἡμεῖς διακηρύττομεν ὅτι ἐγράφη εἰς τὴν καθαρεύουσαν... ὑπερδημοτικήν.

Μόνον οὕτω συμβιβαζόμεθα.

Ὁ Ταγκόπουλος ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχυρίζεται πὼς ἡ σιλουέττα τοῦ Λέαντρου γράφτηκε στὴν καθαρεύουσα, δηλ. γράφτηκε μὲ λάθια, καὶ γιὰ νὰ δεῖτε πὼς ἔχει δίκιο τὴν ξανατυπώνουμε δῶ, ἀπκράλλαχτα καθὼς τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης Κυριακῆς, δίχως νὰν τῆς ἀλλάξουμε οὔτε τὴν ἄτεχνη σύνταξη οὔτε τὴν ἀνορθόγραφη ὀρθογραφία, στολίδια καὶ τὰ δυὸ τῆς ἀθάνατης Μιχτῆς.

Ὅταν πρὸ τεσσάρων πέντε χρόνων πηγαίναμε κάθε σαββατόβραδο στὸ σπίτι τοῦ Παλαμᾶ μερικοὶ λόγιοι καὶ ἕνας δυὸ δημοσιογράφοι φίλοι του, ἔτυχε νὰ ἰδοῦμε κάποιο Σαββατόβραδο σὲ ἕνα τραπεζάκι τῆς σάλας κ' ἕνα τετράδιο μαθητικὸ μὲ στίχους. Τὸ πῆρε, θυμᾶμαι, ὁ μακαρίτης ὁ Καμπύσης στὰ χέρια του καὶ τὸ φυλλομέτρησε· ὕστερα τὄδωσε καὶ σὲ μένα. Ἦσαν στίχοι ποῦ εἶχε γράψει ὁ μικρὸς ὁ Λέαντρος, κἄτι παιδιάστικοι στίχοι ἄτακτα καὶ ἀφρόντιστα γραμμένοι στὸ χαρτί, ἀφιερωμένοι ὅλοι στὸν πεθαμένον ἀδελφόν του Ἄλκη.

— Κἄτι λέει αὐτὸς ὁ μικρός ! ἔσκυψα κ' εἶπα τοῦ Καμπύση.

— Κἄτι θὰ πῇ ! μοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Καμπύσης καὶ ἀλλάξαμε κουβέντα. Τόσο μόνον.

Τὸ μικρὸ μαθητικὸ τετράδιο τὸ ἐλησμόνησα γιὰ νὰ τὸ ξαναθυμηθῶ ὕστερ' ἀπὸ δυὸ τρία χρόνια, ὅταν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1904, ἕνα δειλινὸ, μοῦ ἔφερε ὁ Λέαντρος τὸ πρῶτον ποίημά του — ὄχι πιὰ παιδιάστικους στίχους, ἀλλὰ στίχους γεμάτους καὶ ὁμορφοδουλεμένους—τὴν μετάφραση ἑνὸς ποιήματος τοῦ Sully Prudhomme *«Τὰ μάτια».*

— Διαβάστε το κι ἂν σᾶς ἀρέσει...

Δὲν ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ νὰ δημοσιευθῇ τὸ ποίημά του στὸν «Νουμᾶν». Ἀλλὰ τὸ ποίημα ἐδημοσιεύθη, δημοσιευθήκανε καὶ ἄλλα κατόπιν, μεταφράσεις διαλεκτὲς καὶ πρωτότυπα κι ὁ Λέαντρος—ἢ ὁ Π α λ α μ ά κ ο ς, καθὼς τὸν λέμε—πρὶν κλείσῃ τὰ δεκατέσσερα χρόνια καὶ πρὶν τελειώσῃ τὸ Γυμνάσιον ἔγεινε ποιητής, ἢ σωστότερα—ἐπειδὴ ἐδῶ στὸν εὐτυχισμένον τόπον μας οἱ ποιηταὶ βγαίνουν μὲ τὴν ντουζίναν—ἔδειξε πῶς τὸ κ ἄ τ ι τ ι τοῦ Γάλλου ποιητοῦ φτερουγίζει στὴν ἁπαλὴν ψυχή του καὶ πῶς μιὰ μέρα θὰ τιμήσῃ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

Ὅσοι φαντάζονται—γιατὶ ὁ Ρωμηὸς ὅλα τὰ φαντάζεται — πῶς ὁ Παλαμᾶς ἂν δὲν γράφῃ, διορθώνει ὅμως τὰ ποιήματα τοῦ παιδιοῦ του, ὁμολογοῦν πῶς δὲν ἔχουν προσέξει ποτὲ οὔτε στοῦ πατέρα τὰ ποιήματα, οὔτε στοῦ γυιοῦ, γιατὶ ὅποιος λίγο νοιώθει ἀπὸ ποίησιν καὶ λίγο προσέξει θὰ ἰδῇ ἀμέσως πόσον διαφέρουν πατέρας καὶ γυιὸς καὶ στὸ στίχο καὶ στὸ ξετύλιγμα τῆς ἰδέας καὶ στὴ λέξι ἀκόμα.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ γραφῇ κριτικὴ γιὰ τὸν Λέαντρον. Εἶνε νωρὶς ἀκόμα. Μόνο μιὰ σημειωσίτσα — καθὼς μοῦ ἐζήτησεν ἡ ἀγαπητὴ «Ἀκρόπολις»— γιὰ νὰ στεφανώσῃ μὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα του. Καὶ ἡ σημειωσίτσα αὐτή, ἡ σύντομη καὶ βιαστική, ἠμπορεῖ νὰ κλείσῃ μὲ τὸ ἀκόλουθο ἀνέκδοτο, τὸ ἔξυπνο καὶ ἀρκετὰ χαρακτηριστικό.

Τὴν περασμένη Κυριακὴ τὸ πρωῒ εἶχα στὸ γραφεῖό μου καὶ τοὺς δυὸ Παλαμάδες, πατέρα καὶ γυιό. Πάνου σὲ κἄποια κουβέντα, μοῦ λέει ὁ Παλαμᾶς, ἔτσι ἀστειευόμενος :

— Σὲ παρακαλῶ νὰ καταχωρίσῃς στὸν «Νουμᾶν» μιὰ δήλωσι, ὅτι ὁ Λέαντρος Παλαμᾶς δημοσιεύει τὰ ποιήματά του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα του.

— Σὲ παρακαλῶ κ' ἐγώ, συμπληρώνει ὁ Λέαντρος, νὰ καταχωρίσῃς ἄλλη μιὰ δήλωσι πῶς καὶ ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς δημοσιεύει τὰ ποιήματά του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ γυιοῦ του..

Καὶ γελούσαμε γιὰ ὥρα κ' οἱ τρεῖς.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ